

Crna Gora
Ministarstvo finansija

**Informacija o pripremi Programa ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019-2021. godina, sa
Predlogom odluke o obrazovanju radnog tima**

Podgorica, septembar 2018.

I) UVODNE NAPOMENE O PROGRAMU EKONOMSKIH REFORMI ZA CRNU GORU

Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019-2021. godina (u daljem tekstu: PER 2019) je dokument u kome Vlada Crne Gore predstavlja ekonomsku politiku Crne Gore za narednu godinu i srednjoročni period i osnovu za ekonomski dijalog sa Evropskom komisijom u procesu EU integracija. Na taj način Vlada Crne Gore kroz PER 2019 ima zadatak da mjere ekonomske politike gradi na ključnim razvojnim prioritetima definisanim najvažnijim strateškim dokumentima, kao i preporukama Evropske komisije.

Crna Gora je jedna od šest zemalja Zapadnog Balkana, koje su, uključujući i Tursku, u obavezi da dostave PER Evropskoj Komisiji. PER 2019 obuhvata period od 2019-2021. godine i definiše prioritete ekonomske politike u posmatranom roku.

Rok za dostavljanje PER-a Evropskoj Komisiji, prevedenog na engleski jezik, je 31. januar 2019. godine.

II) STRUKTURA PER-A 2019.

Program ekonomskih reformi za 2019. godinu, kao i prethodne godine, treba da sadrži srednjoročni makroekonomski okvir zemlje i fiskalni okvir koji uključuje prateće mjere fiskalne politike. Takođe, PER 2019. treba da sadrži sveobuhvatnu agendu strukturnih reformi koja prikazuje javne politike u oblasti: Reforme energetskog tržišta i tržišta saobraćaja; Sektorskog razvoja; Poslovnog okruženja i smanjenja sive ekonomije; Istraživanja, razvoja i inovacija (RDI) i Digitalne ekonomije; Reforme vezane za trgovinu; Obrazovanja i vještina; Zapošljavanja i tržišta rada; Socijalne inkluzije, smanjenja siromaštva i jednakih mogućnosti.

Čvrsta povezanost između makroekonomskog i fiskalnog scenarija (poglavlja 2 i 3 dokumenta) i reformske agende koja je prikazana u poglavlju 4 je od ključnog značaja za sveobuhvatnost i kredibilitet programa. Istovremeno će u poglavlju 5 dokumenta biti procijenjen direktan fiskalni uticaj reformskih mjera uključenih u PER, a u poglavlju 2, po mogućnosti i širi ekonomski uticaj, odnosno uticaj na projektovani ekonomski rast. Dakle, struktura PER-a 2019. je, u skladu sa Smjernicama za izradu PER-a 2019. koje je EK zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj uputila u aprilu 2018. je sljedeća:

1. SVEUKUPNI OKVIR I CILJEVI POLITIKE (NAJVIŠE 3 STRANE)

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR (NAJVIŠE 15 STRANA)

- 2.1. Najnovija ekonomska dešavanja
- 2.2. Srednjoročni makroekonomski scenario
- 2.3. Alternativni scenariji i rizici

3. FISKALNI OKVIR (NAJVIŠE 25 STRANA)

- 3.1. Strategija politike i srednjoročni ciljevi
- 3.2. Izvršenje budžeta u 2018. godini
- 3.3. Srednjoročni budžetski izgledi
- 3.4. Strukturni bilans (ciklična komponenta deficita, jednokratne i privremene mjere, ...)
- 3.5. Nivoi i trendovi zaduživanja, analiza operacija „ispod crte” i prilagođavanja tokova i stanja
- 3.6. Analiza osjetljivosti i poređenje s prethodnim programom
- 3.7. Fiskalno upravljanje i budžetski okviri
- 3.8. Održivost javnih finansija

4. STRUKTURNE REFORME U PERIODU 2019-2021 (NAJVIŠE 40 STR)

- 4.1** Prepoznavanje ključnih prepreka konkurentnosti i inkluzivnom rastu (najviše 3 strane)
- 4.2** Kratak pregled reformskih mjera (najviše 1 strana)
- 4.3** Analiza po oblastima i mjere strukturnih reformi (najviše 35 strana)

5. TROŠKOVI I FINANSIRANJE STRUKTURNIH REFORMI

6. INSTITUCIONALNA PITANJA I UKLJUČENOST ZAINTERESOVANIH STRANA (NAJVIŠE 1 STR)

SUMARNI PODACI (ANEX)

III) PRIORITETI EKONOMSKE POLITIKE ZA 2019-2021. godinu

Prioriteti ekonomske politike moraju odražavati nacionalne prioritete i preporuke Evropske komisije sadržane u ocjeni Programa ekonomskih reformi Crne Gore za 2018. godinu.

Strateški cilj ekonomske politike u Crnoj Gori je definisan u Pravcima razvoja Crne Gore kao i Strategijom održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine, a odnosi se na unapređenje *kvaliteta života svakog pojedinca u Crnoj Gori u dugom roku*. Prioritetni sektori važni za ostvarenje ovog cilja su: turizam, energetika, poljoprivreda i industrija.

Model ekonomskog rasta Crne Gore zasniva se na stranim direktnim investicijama, uz postepeno proširenje izvozom. Dakle, od investicija u turizam, energetiku, poljoprivredu i industriju, i izvoza proizvoda i usluga iz ovih sektora, dominantno zavisi dalji rast i razvoj crnogorske ekonomije. Pri tome uz dinamiziranje ekonomskog rasta Crne Gore, neophodno je postići njegovu održivost i inkluzivnosti, odnosno u njegovoj strukturi je potrebno dalje povećavati učešće onih sektora koji otvaraju nova kvalitetna radna mjesta, kako bi se doprinijelo većoj zaposlenosti, odnosno poboljšanju kvaliteta života građana. Prepreke ovakvom ekonomskom rastu Vlada treba eliminisati strukturnim reformama za povećanje konkurentnosti koja znači nove investicije, veću proizvodnju i izvoz. Otuda će se vođenje ekonomske politike države I u narednom period temeljiti na: jačanju makroekonomske stabilnosti (prvenstveno fiskalne) i unapređenju konkurentnosti.

IV) UKLJUČENOST ZAINTERESOVANIH STRANA

Uključenost i učešće svih aktera od ključnog je značaja kako bi se osiguralo vlasništvo i olakšao napredak u sprovođenju smjernica politike i reformi. U ovom odjeljku stoga treba objasniti institucionalni proces za pripremu i odobrenje Programa ekonomskih reformi kao i javnu raspravu.

Ovaj odjeljak takođe treba da sadrži informacije o:

- Ministarstvima i agencijama u okviru vlade koje su uključene u proces i na koji način koordinator presuđuje o različitim interesima.
- Procesu kojim su regionalni i lokalni organi bili uključeni u pripremu programa i sprovođenje ranijih smjernica politike i obaveza.
- Tome kada je program bio predstavljen Parlamentu i o ishodu rasprave.
- Procesu kojim su socijalni partneri (udruženja poslodavaca i sindikati) i civilno društvo bili konsultovani u pripremi programa i o mjeri u kojoj su njihovi komentari bili uzeti u obzir.

V) ORGANIZACIONA STRUKTURA PRIPREME PER-A

Organizaciona struktura za pripremu PER-a 2019, definisaće se Odlukom Vlade o formiranju Radnog tima za pripremu Programa ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019-2021. godina

Na osnovu člana 12 st. 2 i 3 Uredbe o Vladi Crne Gore (Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2018. godine, donijela je

ODLUKU

O OBRAZOVANJU RADNOG TIMA

ZA PRIPREMU PROGRAMA EKONOMSKIH REFORMI ZA CRNU GORU ZA PERIOD 2019-2021. GODINA

1. Obrazuje se radni tim za pripremu Programa ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019-2021. godina (u daljem tekstu: Radni tim), u sastavu:

- 1) Nina Vujošević, Ministarstvo finansija, koordinator Radnog tima i koordinator pripreme Poglavlja 1-Opšti okvir i ciljevi politike, Poglavlja 4 - Prioriteti strukturnih reformi u periodu 2019-2021. godina i Poglavlja 5 –Troškovi i finansiranje strukturnih reformi,
- 2) Ljubo Knežević, Kabinet predsjednika Vlade, zamjenik koordinatora,
- 3) Iva Vuković, Ministarstvo finansija, koordinator pripreme Poglavlja 2 –Makroekonomski okvir,
- 4) Bojan Paunović, Ministarstvo finansija, koordinator pripreme Poglavlja 3-Fiskalni okvir,
- 5) Bojana Bošković, Ministarstvo finansija, potkoordinator za oblast poslovnog okruženja i smanjenja neformalne ekonomije,
- 6) Dragan Darmanović, Ministarstvo finansija, potkoordinator za oblast projekcije upravljanja javnim dugom
- 7) Radana Damjanović, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, potkoordinator za oblast razvoja poljoprivrednog sektora
- 8) Radmila Damjanović, Ministarstvo ekonomije, potkoordinator za oblast reforme energetskog tržišta i tržišta saobraćaja,
- 9) Damir Davidović, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, potkoordinator za oblast razvoja turističkih usluga
- 10) Goran Nikolić, Ministarstvo ekonomije, potkoordinator za oblast istraživanja, razvoja, inovacija i digitalne ekonomije
- 11) Radosav Babić, Ministarstvo ekonomije, potkoordinator reformi vezanih za trgovinu
- 12) Arijana Nikolić Vučinić, Ministarstvo prosvjete, potkoordinator oblasti Obrazovanja i vještina,
- 13) Ranka Pavićević, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, potkoordinator za oblast Zapošljavanja i tržišta rada
- 14) Goran Kušević, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, potkoordinator za oblast Socijalne inkluzije, smanjenja siromaštva i jednakih mogućnosti,
- 15) Radovan Živković, Ministarstvo finansija, potkoordinator za Makroekonomski okvir,
- 16) Milena Milović, Ministarstvo finansija, potkoordinator za Fiskalni okvir,
- 17) Jelena Jovetić, Ministarstvo finansija, potkoordinator za oblast razvoja finansijskih usluga,
- 18) Maja Jokanović, Ministarstvo ekonomije, potkoordinator za oblast Razvoja industrijskog sektora i proizvodnje
- 19) Dragoljub Janković, Kabinet potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, član
- 20) Sandra Veličković, Kabinet potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, član
- 21) Radojka Martinović, Ministarstvo finansija, član,
- 22) Milanka Jovanović, Ministarstvo finansija, član,
- 23) Snežana Mugoša, Ministarstvo finansija, član,
- 24) Tanja Musterović, Ministarstvo finansija, član,
- 25) Tatjana Minić, Ministarstvo finansija, član,
- 26) Vesna Obradović, Ministarstvo finansija, član,
- 27) Branko Krvavac, Ministarstvo finansija, član,
- 28) Jasna Janjić, Ministarstvo finansija, član,
- 29) Ljiljana Mrdak, Ministarstvo finansija, član,
- 30) Snežana Vujanović, Ministarstvo finansija, član,
- 31) Antonije Rabrenović, Ministarstvo finansija, član,
- 32) Katarina Živković, Ministarstvo finansija, član,
- 33) Ivan Radulović, Ministarstvo finansija, član,
- 34) Mersad Mujević, Ministarstvo finansija, Uprava za javne nabavke, član,
- 35) Boris Kilibarda, Centralna banka Crne Gore, član,
- 36) Ana Vlahović, Centralna banka Crne Gore, član,
- 37) Ivona Savićević, Ministarstvo ekonomije, član,

- 38) Tanja Maraš, Ministarstvo ekonomije, član,
- 39) Renata Milutinović, Ministarstvo ekonomije, član,
- 40) Nataša Batrićević, Ministarstvo ekonomije, član,
- 41) Ivana Zečević, Ministarstvo ekonomije, član,
- 42) Angelina Živković, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, član,
- 43) Maja Mijušković, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, član,
- 44) Ksenija Đurišić, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, član,
- 45) Darko Konjević, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, član,
- 46) Miloš Kusovac, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, član,
- 47) Tatjana Vujošević, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, član,
- 48) Goranka Lazović, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, član,
- 49) Ivana Glišević Đurović, Kabinet predsjednika Vlade, član,
- 50) Dražen Blažić, Ministarstvo kulture, član,
- 51) Marijeta Barjaktarović Lanzardi, Ministarstvo nauke, član,
- 52) Olivera Nikolić, Ministarstvo prosvjete, član,
- 53) Ivana Mrvaljević, Ministarstvo prosvjete, član,
- 54) Ljubica Popović, Ministarstvo sporta, član,
- 55) Ljiljana Simović, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, član,
- 56) Jovo Pajović, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, član,
- 57) Admir Šahmanović, Ministarstvo javne uprave, član, i
- 58) Nada Stanišić, Ministarstvo pravde, član.

2. Zadatak Radnog tima je da koordinira i pripremi Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019-2021. godina, i to:

- 1) pripremi sveukupni okvir srednjoročne ekonomske politike i postavi ciljeve;
- 2) pripremi analizu makroekonomskog okvira, potencijalnog output-a i projekciju makroekonomskih indikatora na osnovu očekivanja u međunarodnom okruženju i trendova u Crnoj Gori;
- 3) pripremi analizu održivosti javnih finansija na osnovama fiskalne politike i postavljenih fiskalnih ciljeva;
- 4) pripremi set mjera u okviru strukturnih reformi i izvrši procjenu primarnog fiskalnog uticaja i po mogućnosti, šireg makroekonomskog uticaja predloženih mjera u okviru strukturnih reformi;
- 5) organizuje javnu raspravu o nacrtu Programa ekonomskih reformi za period 2019-2021. godina;
- 6) pripremi izvještaj o sprovođenju mjera strukturnih reformi u okviru Programa ekonomskih reformi za 2018-2020. i 2019-2021. i isti dostavi Savjetu za konkurentnost i Vladi na razmatranje;
- 7) učestvuje u pripremi ministarskog sastanka zemalja članica EU i zemalja kandidata za članstvo u EU.

3. Koordinator, potkoordinatori i članovi Radnog tima dužni su da u okviru nadležnosti organa iz kojih su delegirani, koordiniraju rad na zadacima iz tačke 2 ove odluke.

4. Na predlog koordinatora Radnog tima, u cilju efikasnijeg obavljanja utvrđenih zadataka i aktivnosti radnog tima, mogu se angažovati i druga stručna lica.

5. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

VLADA CRNE GORE

**Predsjednik,
Duško Marković**

Broj:

Podgorica_____ 2018. godine